

A LIGA Szakszervezetek Programja

2018 - 2022

Tartalomjegyzék

I. Szolidaritás és együttműködés a munkavállalók érdekében	2
II. Egy fejlődő, élhetőbb társadalomért.....	3
1. A gazdaságfejlesztés irányainak stabilizálása	3
2. A társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése és az esélyegyenlőség növelése	3
3. Az állampolgárok és munkavállalók egészségügyi helyzetének javítása	4
4. A közoktatás és szakképzés szerepének növelése	5
5. A nyugdíjrendszer rugalmassá tétele	6
6. Biztosítási alapú munkanélküli ellátórendszer létrehozása	7
7. A munkaerőpiac fejlesztése és a mobilitási lehetőségek növelése.....	8
III. A munkavállalók helyzetének javításáért	9
1. Szolidaritáson alapuló adórendszer létrehozása.....	9
2. Bérfelzárkózás a minimálbér emelésén keresztül	9
3. A munkajog szociális funkciójának visszaállítása.....	10
4. A közszolgálati dolgozókra vonatkozó szabályozás harmonizálása	11
5. A foglalkoztatási viszonyokat szabályozó törvények betartásának biztosítása.....	12
6. Az érdekegyeztetés intézményeinek fejlesztése	13
7. A szakszervezetek szerveződésének és működésének elősegítése	14
8. A sztrájkjog korlátozásainak megszüntetése.....	15
IV. A hatékonyabb érdekérvényesítésért.....	16
1. Partnerkapcsolatok fejlesztése a társadalom és a munka világának szervezeteivel.....	16
2. A szakszervezetek társadalmi megítélése és a fiatalok megszólítása	17
3. Szervezés modellváltással	17
4. A nemzetközi kapcsolatrendszer aktív használata	18
5. Tudásátadás és a szervezeti kohézió fejlesztése a szakszervezeti oktatás segítségével.....	19
6. A belső nyilvánosság magasabb szintre emelése	20
7. A szolgáltatások, és tagsági kedvezményrendszer továbbfejlesztése.....	20

I. Szolidaritás és együttműködés a munkavállalók érdekében

A LIGA Szakszervezetek 2018-2022 közé eső négy éves periódusra vonatkozó programja az elmúlt évtized tapasztalatainak és az elkövetkező évek várható változásainak figyelembevételével került kidolgozásra. A program kijelöli az országos érdekvédelmi tevékenység célkitűzéseit és a konföderáció szakszervezet-politikájának fő irányait.

A LIGA Szakszervezetek fő feladata a versenyszférában és a közszolgálatban foglalkoztatott munkavállalók élet- és munkakörülményeinek, valamint szociális biztonságának javítása. A célok középpontjában a munkavállalók jövedelmi helyzetének, foglalkoztatás-biztonságának, élet- és munkakörülményeinek javítása, a munka világára vonatkozó jogszabályok kedvezőbbé tétele, valamint a modern democráciákban megszokott munkaügyi kapcsolatok rendszerének fejlesztése áll. Ennek érdekében kötelessége a munkavállalói érdekek országos szintű megjelenítése és hiteles képviselése. Ennek során a valamennyi munkavállalót érintő kérdések mellett kiemelt figyelmet fordít a versenyszféra, a közszféra és a közszolgáltató vállalatok munkavállalóit érintő speciális problémákra.

A LIGA Szakszervezetek célja, hogy független szakszervezeti szövetségként elérje azt, hogy Magyarországon a szakszervezetek megítélése javuljon, a szervezettség érzékelhető módon növekedjen és a munkavállalók befolyása a gazdasági-társadalmi folyamatokra erősödjön. Ennek érdekében, mint a versenyszféra és a közszolgálat területén egyaránt jelenlévő konföderáció, a két szféra dolgozóinak szervezését alapvető feladatának tekinti.

A LIGA Szakszervezetek legfontosabb célkitűzéseit a pártoktól való függetlenség alapján, önálló közéleti szereplőként kívánja megvalósítani. Fellép a szakszervezetek közötti együttműködés erősítéséért a szolidaritás és az egyenjogúság elve alapján. Céljai elérése érdekében kiszámítható partneri viszonyra törekszik a kormánnyal és a munkáltatói szervezetekkel. A munkavállalók érdekeit képviselve konzultációt folytat a parlamenti pártokkal, civil szervezetekkel és a társadalom legszélesebb rétegeivel.

A LIGA Szakszervezeteknek alapvető érdekében áll, hogy Magyarország a térség legdinamikusabban fejlődő, legversenyképesebb országává váljon, amelyben a fenntartható, magas növekedési potenciállal rendelkező, tudásalapú gazdaság

magas szintű foglalkoztatottsággal jár együtt. A bővülő gazdaság által létrehozott forrásokból a társadalmi integráció erősítését, a szegénységgel, kirekesztettséggel sújtott rétegek életesélyeinek javítását kívánja megvalósítani.

A LIGA Szakszervezetek elengedhetetlennek tartja a szakszervezeti szervezettség növelését annak érdekében, hogy legyen megfelelő erő, mind anyagi, mind szervezeti téren a befolyás érvényesítésére.

II. Egy fejlődő, élhetőbb társadalomért

1. A gazdaságfejlesztés irányainak stabilizálása

A rendszerváltás óta eltelt időszak egyik fő problémája, hogy Magyarországnak nincs olyan gazdasági stratégiája, mely a politikai ciklusokon átívelően meghatározná az alapvető fejlesztési irányokat. Ennek következtében az egymást váltó politikai erők újabb (sokszor jó szándékú) irányváltásai akadályozzák a növekedést és nehezítik a változó világgazdasági helyzethez való alkalmazkodást. Ezt a negatív hatást tovább erősíti, hogy a munkáltatókat érintő elvonások, szabályozások is kiszámíthatatlan módon, folyamatosan változnak. A LIGA Szakszervezetek az ország kiszámítható stabil növekedésének és a társadalom felemelkedésének érdekében szükségesnek tartja:

- Politikai konszenzus kialakítását a magyar gazdaság hosszú távú fejlesztési irányairól, figyelembe véve az ország adottságait.
- Konszenzus kialakítását a gazdaság működését érintő szabályrendszer alapjairól.

2. A társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése és az esélyegyenlőség növelése

A társadalmi kohéziót veszélyezteti az az évtizedek óta fennálló helyzet, hogy nem sikerült áttörést elérni a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentésében. Az egyes társadalmi csoportok, illetve területek között nemhogy csökkentek, hanem nőttek a vagyoni és jövedelmi különbségek. Minden tapasztalat azt mutatja, hogy a probléma megoldásának kulcsa a mindenki számára elérhető magas színvonalú képzés

biztosítása. Ez alapozza meg a munkához jutás lehetőségét, ami megakadályozza a perifériára sodródást és a szegénység generációs újratermelődését. Az előrelépést nehezítik a társadalomban meglévő előítéletek, amelyek a munka világában is jelen vannak. Ez sok esetben már a munkához jutást is akadályozza és gyakran tapasztalható a munkahelyi diszkrimináció nyílt vagy burkolt megjelenése is, ami megjelenik a jövedelmi különbségekben is.

A LIGA Szakszervezetek kiáll egy olyan szolidáris társadalom mellett, mely mind társadalmi, mind munkahelyi szinten biztosítja az esélyegyenlőséget és elutasítja a diszkriminációt. Ennek elősegítése érdekében szükségesnek tartja:

- A magas szintű tudás ingyenes megszerzésének biztosítását mindenki számára társadalmi és jövedelmi helyzetétől függetlenül.
- A munkához jutás és a foglalkoztatás során a diszkrimináció megszüntetését és az egyenlő bánásmód biztosítását.

3. Az állampolgárok és munkavállalók egészségügyi helyzetének javítása

Közismert tény, hogy a magyar lakosság egészségügyi állapota nagyon rossz. Ez fontos oka a még mindig nagyon alacsony (bár növekvő) várható élettartamnak, amely nem csak egyéni probléma, hanem jelentősen megterheli a társadalmat is. Az egyre több betegséggel küzdő munkavállaló pedig már nem képes teljesíteni a munkaköri követelményeket, ami jelentős gátját képezi a foglalkoztatási szint további javításának is. Évek óta tart az egészségügyi ellátó rendszer alakítása, de ennek eredményei nem érzékelhetőek. Az egészségügyben dolgozó szakemberek jelentős elvándorlása már az ellátást veszélyezteti és egyre nagyobb terhet ró azokra, akik a rossz munkakörülmények és az alacsony jövedelmek mellett még mindig kitartanak. Mindemelllett a betegek jelentős összegeket költenek el a magán egészségügyi intézményekben, az állami egészségügyi rendszerben pedig sokszor „hálapénzzel” próbálnak maguknak előnyt szerezni, illetve az elvárható ellátási színvonalhoz hozzájutni. A LIGA Szakszervezetek a lakosság és a munkavállalók egészségügyi helyzetének javítását a társadalom egyik legfontosabb kérdésének tartja. Ennek megvalósítása érdekében:

- Olyan átlátható intézményrendszert kell kialakítani, ahol a betegek számára egyértelmű, hogy melyek azok az ellátások, amelyek biztosítási alapon járnak.

- A társadalmi fontosságukat is figyelembe véve az egészségügyben dolgozók számára vonzó bérrendszert és foglalkoztatási viszonyokat kell kialakítani.
- Fokozott figyelmet kell fordítani a foglalkoztatási betegségek elkerülésére. Ennek érdekében meg kell szüntetni a foglalkoztatás-egészségügy munkáltatóktól való függését. Olyan államilag kontrollált rendszert kell kialakítani, mely kizárólag a megbetegedések elkerülését tartja szem előtt.

4. A közoktatás és szakképzés szerepének növelése

Magyarország szűkölködik a természeti erőforrásokban, ezért a tudás alapú gazdaság fejlesztése jelentheti számára a kitörési pontot. A tudományos-technológiai fejlődés új szakaszába lépett, ami szükségessé teszi, hogy a munkavállalók tudásuk folyamatos megújításával alkalmazkodjanak az egyre gyorsabban változó követelményekhez. A digitalizáció és a robotizáció terjedése a hagyományos szaktudások egy részét elértékteleníti és ma még nem létező új szakmák kialakulásának nyújt perspektívát. A nemzetközi kompetenciavizsgálatok arra mutatnak rá, hogy a magyar közoktatási rendszer jelenleg nem készíti fel kellően a jövő munkavállalóit ezekre a kihívásokra. A szakképzési rendszer átalakítása túlzottan az aktuális munkáltatói igények kielégítésére koncentrál, miközben elhanyagolja azoknak az alapkészségeknek a fejlesztését, melyek lehetővé tennék a munkavállalók számára a rugalmas alkalmazkodást. Minden kutatási és gyakorlati tapasztalat azt bizonyítja, hogy a megfelelő kompetenciákkal széles körű általános ismeretrendszerrel és önálló tanulási képességgel rendelkező munkavállalók rövid idő alatt képesek a konkrét munkahelyi igényeknek megfelelni és azok változását követni. A LIGA Szakszervezetek a tudásalapú gazdaság fejlesztése és a jövő körülményeihez való alkalmazkodás elősegítése érdekében egy olyan közoktatási és szakképzési rendszert támogat, melynek középpontjában a megfelelő kompetenciák és tanulni-fejlődni tudás kialakítása áll.

Ennek megvalósítása érdekében szükségesnek tartja:

- Az iskolarendszeren belül az általános tudást nyújtó, kompetenciákat fejlesztő irányba történő elmozdulást.

- Annak elősegítését, hogy minél több fiatal szerezzon érettségit, majd ezt követően kerüljön be a felsőoktatásba.
- Szakképzési rendszeren belül a szakmák fejlődéséhez, átalakulásához való alkalmazkodást elősegítő ismeretek súlypontba helyezését.
- A folyamatos átképzést, szakmaváltást elősegítő támogatási rendszerek működtetését a munkáltatók és munkavállalók számára is.
- Annak elősegítését, hogy használható (idegen) nyelvismeret megszerzése biztosított legyen az iskolarendszerben.

5. A nyugdíjrendszer rugalmassá tétele

A magyar nyugdíjrendszer több betegségtől szenved. Az átláthatatlan, bonyolult szabályrendszer miatt a munkavállalók nem képesek előrelátni döntéseik következményét. Ez nagymértékben rombolja a nyugdíjrendszerbe vetett bizalmat és emiatt nem ösztönöz befizetésre. Ezzel pedig hozzájárul a fekete foglalkoztatás fennmaradásához. A helyzetet súlyosbítja az, hogy nincs biztosítva a rendszer stabilitása sem, az állandó szabálmódosítások tovább rontják az átláthatóságot. További jelentős problémát jelent, hogy a rendszer túlzottan korhatárközpontú.

A befizetéseknek és a szolgálati időnek az indokoltnál kevesebb szerep jut. Ennek a szabályozásnak a hátrányai a korhatár előtti nyugdíjba vonulási lehetőségek megszüntetésével még világosabbá váltak. A férfiak és a nők között diszkriminál az az új szabály, mely szerint a nők 40 év jogszerző idő alapján teljes összegű ellátásra jogosultak korhatártól függetlenül. Az önkéntes nyugdíjpénztári rendszer megerősítése elmaradt, igénybevételei lehetősége pedig szintén korhatárközpontú. Ez jelentős gátja az egyébként sem túl népszerű öngondoskodásnak. A LIGA Szakszervezetek a generációk közti szolidaritást és a nyugdíjrendszer stabilitásának fenntarthatóságát figyelembe véve szükségesnek tartja:

- Egy olyan rugalmas nyugdíjrendszer kialakítását, ahol megfelelő szolgálati idő megléte esetén az egyén döntésén múlik, hogy korhatár előtt (csökkenetett nyugdíjjal) visszavonul-e.
- A szabályrendszer egyszerűsített és hosszú távú stabilitásának biztosítását.

- Jövedelempótló támogatási rendszer kialakítását azoknak a munkavállalóknak, akik különösen nagy fizikai és pszichikai terhelésnek kitett munkakörökben dolgoztak és emiatt kénytelenek korhatár előtt nyugdíjba vonulni.
- A vállalatok anyagi ösztönzését arra, hogy működtessenek olyan rendszereket, amelyek jövedelempótlást adnak a korhatár előtti nyugdíjba vonuló munkavállalóknak.
- Az önkéntes nyugdíjpénztár támogatási rendszerének erősítését, a korhatár előtti kifizetések lehetőségének megteremtését.
- A Nyugdíj Előtakarékossági Számla támogatásának növelését és igénybevételi lehetőségének rugalmasítását.
- A nyugdíjak növekedésének a munkavállalói reálbérekhez való igazítását.

6. Biztosítási alapú munkanélküli ellátórendszer létrehozása

Ma már semmilyen kapcsolat nincs a befizetett járulékok és a munkanélkülieket segítő ellátások között. Az ellátás rendkívül rövid időtartama és alacsony összege nem teszi lehetővé a munkanélküli számára a megfontolt álláskeresést. Hasonlóan súlyos probléma a jelenlegi közmunkarendszer működése, mely a tapasztalatok szerint nem segíti elő a nyílt munkaerőpiacra való visszatérést. Diszkriminatív az a szabályozás, amely alapján valós munkahelyeket váltanak ki közfoglalkoztatottakkal. A LIGA Szakszervezetek a társadalmi szolidaritás és munkaerőpiac hatékonyabb működése érdekében szükségesnek tartja:

- A szociális partnerek (mint befizetők) részvételével működő munkanélküli biztosítási rendszer létrehozását. Ennek keretén belül kell létrehozni a járulékfizetéshez kapcsolódó alanyi jogon járó ellátások rendszerét.
- A közfoglalkoztatás rendszerébe épített további ösztönző és képzési elemekkel biztosítani kell a nyílt munkaerőpiacra való visszatérés esélyét.
- A közfoglalkoztatottak esetében is alkalmazni kell a minimálbérre és a garantált bérminimumra vonatkozó szabályokat.
- A közszférában meg kell tiltani, hogy közfoglalkoztatottakkal töltsenek be közszolgálati munkaköröket.

7. A munkaerőpiac fejlesztése és a mobilitási lehetőségek növelése

Ma már több ágazatot és szakmát is sújt a munkaerőhiány. Emellett azonban jelen van a munkanélküliség is. Változatlanul jelentősek a területi különbségek a foglalkoztatási lehetőségekhez jutás szempontjából. A területi mobilitás közismerten alacsony Magyarországon, amelynek az egyik fontos oka a kiemelkedően magas lakástulajdon és a lakóingatlanok rendkívül nagy területi értékkülönbsége. Az eddigi intézkedések elsősorban az egyén mobilitási lehetőségeinek javítására koncentráltak. Ilyennek tekinthetők az utazási és lakhatási támogatások, amelyek azonban a családok együttköltözését nem könnyítették meg, sok esetben negatív hatással voltak a családi életre. A LIGA Szakszervezetek a munkaerő piaci családi mobilitás elősegítése érdekében szükségesnek tartja:

- A bérlakás építések és az ezekhez való hozzáférés támogatását.
- Az ingatlanpiaci árak közti különbségből adódó nehézségek csökkentése céljából kedvezményes ingatlanvásárlási hitelkonstrukció kidolgozását.

A magas szintű foglalkoztatottság mellett még mindig nem megfelelő a fiatalok foglalkoztatási helyzete. Ez főleg az alacsonyabb képzettségi kategóriákban jelent gondot, de a megfelelő végezettséggel rendelkezők elhelyezkedését is nehezíti a tapasztalathiány. A probléma másik oldala az idősebb munkavállalók részéről jelentkezik. Az évtizedeken keresztül megterhelő munkát végzők sokszor már nem tudnak megfelelő szintű teljesítményt nyújtani. A LIGA Szakszervezetek a fiatalok munkába állásának elősegítése, az időződő munkavállalók visszavonulásának támogatása és a generációk közti tapasztalatátadás biztosítása érdekében szükségesnek tartja:

- Egy olyan generációk közti szolidaritási program bevezetését, mely adókedvezményekkel támogatja a pályakezdők foglalkoztatását és a nyugdíj előtt álló munkavállalók vállalati ellátásban részesítését, amennyiben ez egy mentorprogram keretében valósul meg.

A munkaerőhiány egyik pozitív következménye, hogy egyre több olyan munkanélküli talál foglalkoztatási lehetőséget, aki korábban nem juthatott álláshoz. A képzetlen, tartósan munkanélküliek viszont most is nehezen jutnak munkához. Ők vagy a közfoglalkoztatásban vesznek részt, vagy a szociális ellátórendszerben vannak. A

LIGA Szakszervezetek társadalmi és munkaerő piaci szempontból egyaránt fontosnak tartja a hátrányos helyzetű képzetlen vagy alacsony képzettségű munkanélküliek fokozott támogatását. Ennek elősegítése érdekében szükségesnek tartja:

- Egy olyan, az egyéni képességek, lehetőségek felmérésén alapuló képzési, átképzési rendszer kialakítását, ahol a munkáltatók jelentős támogatást kapnak ezeknek a munkanélkülieknek az átképzéséhez.

III. A munkavállalók helyzetének javításáért

1. Szolidaritáson alapuló adórendszer létrehozása

Az egykulcsos személyi jövedelemadóra történt átállás növelte a társadalmi egyenlőtlenségeket. Ezzel párhuzamosan megszűnt az adójóváírás, ami a legalacsonyabb jövedelmi kategóriákba tartozó munkavállalók helyzetét rontotta. Ez a rendszer jelentős gátját képezi a minimálbér további emelésének és a munkavállalók mellett az alacsony jövedelemtermelő képességű ágazatokat, vállalkozásokat is sújtja. A probléma egyik szeletét jól szemlélteti a közsférában bevezetett kompenzációs rendszer, mely egyrészt bonyolultsága miatt nagyon nehézkesen működik, másrészt diszkriminatív. A LIGA Szakszervezetek a társadalmi szolidaritás és a munkavállalói jövedelmi egyenlőtlenségeinek csökkentése érdekében szükségesnek tartja:

- A legalacsonyabb jövedelmek, így a minimálbér, a garantált bérminimum nettó tartalmának növelését oly módon is, hogy ezen kategóriákban nulla személyi jövedelemadó kulcs érvényesüljön.

2. Bérfelzárkózás a minimálbér emelésén keresztül

Minden szakszervezetnek, így a LIGA Szakszervezeteknek is egyik legfontosabb célja a munkavállalók jövedelmi helyzetének javítása. Munkahelyi szinten ennek bevált eszközei vannak, országos szinten azonban egy piacgazdaságban korlátozottak a beavatkozási lehetőségek. Ezek feltérképezésében segít annak

átgondolása, hogy miért alacsonyok a magyar munkavállalói jövedelmek. Ennek kettős oka van. Nemzetgazdasági szinten kisebb a termelékenység, mint a referenciának tekintett országokban. Ezt kicsit közelebbről megvizsgálva látható, hogy ez főleg abból adódik, hogy a hazai tulajdonú kis- és középvállalkozások termelékenysége messze elmarad a nyugat-európai szinttől, miközben a nemzetközi nagyvállalatoké közelíti azt. Tekintettel arra, hogy a munkavállalók 2/3-a az első kategóriába tartozó vállalkozásoknál dolgozik, ezeknek a vállalatoknak a bérszínvonala határozza meg a munkaerőpiacon keresztül a magyar béreket. A magas termelékenységű vállalatok ugyanis ebben a környezetben nem kényszerülnek jelentős béremelésre, mivel egy kisebb, relatív bérelőnnyel is kapnak megfelelő munkavállalókat. Az állami foglalkoztatottak bére pedig hasonló okok miatt igazodik ehhez az alacsonyabb szinthez. A lánc végén a hazai szolgáltató szektor van, ahol viszont az alacsony fizetőképes kereslet akadályozza a béremelkedést.

A LIGA Szakszervezetek a magyar társadalom felemelkedésének érdekében, valamint az elvándorlás megakadályozása miatt szükségesnek tartja a munkavállalói jövedelmek jelentős emelését. Ennek során különös figyelmet fordít a legalacsonyabb jövedelmek emelésére. A fentiek megvalósítása érdekében szükségesnek tartja:

- A legalacsonyabb munkabérek (minimálbér, garantált bérminimum) jelentős, több lépcsős emelését.
- A káros munkaerő piaci hatások megakadályozása érdekében egy olyan struktúraváltási program kidolgozását kezdeményezi, mely egyrészt támogatja a fejlődni képes kis- és középvállalkozások termelékenységének javítását, másrészt segíti a munkavállalók átáramlását olyan vállalkozásokhoz, melyek képesek a magasabb bérek kigazdálkodására.

3. A munkajog szociális funkciójának visszaállítása

A Munka Törvénykönyve legutóbbi átalakításakor nagyon jelentős mértékben visszaszorult annak szociális jellege, egyre jobban dominálnak azok az elemek, melyek a polgári jog irányába viszik el a szabályozást. Ez a változás a korábbinál kiszolgáltatottabb helyzetbe hozza a munkavállalókat, mivel már alig érvényesül a

munkajognak az a klasszikus funkciója, mely a felek közötti erőviszonyok kiegyenlítését hivatott szolgálni. A fenti szemléletváltással párhuzamosan egy másik tendencia is növeli a munkavállalók kiszolgáltatottságát: ma már a munkaadóknak szinte korlátlan lehetősége van a termelés ciklikusságához igazítani a munkaidő szervezését, amelynek bonyolult szabályozása is a munkavállalókat hozza hátrányos helyzetbe. Mindezek nem mellékes következménye, hogy a munkavállalók egyre nehezebben tudják egyensúlyban tartani a munkával töltött idejüket és a magánéletüket. A foglalkoztatás biztonságának csökkenése is növeli az egyensúlytalanságot a munkavállalók és a munkáltatók között. A helyzetet súlyosbítja, hogy a szakszervezetek szerepének és lehetőségeinek visszaszorítása oda vezet, hogy már egyre kevésbé képesek ezt a kialakult egyensúlytalanságot csökkenteni. Ennek egyik veszélyes példája az üzemi tanácsok szakszervezetpótló szerepének növekedése. Nem könnyíti meg a munkavállalók helyzetét az sem, hogy egyre több kreatív foglalkoztatási jogviszony jön létre, mely részben vagy egészben kiveszi a foglalkoztatást (így az érintett munkavállalókat) a munkajog hatálya alól. Ebben az esetben a szakszervezeti fellépésnek is elveszik az esélye. A LIGA Szakszervezetek kiemelten fontosnak tartja a szabályozott munkaügyi viszonyok kiterjesztését a foglalkoztatottak teljes körére. Ennek megvalósítása érdekében szükségesnek tartja:

- A Munka Törvénykönyve erőegyensúlyt biztosító szerepének visszaállítását azzal, hogy jelentősen korlátozza az egyoldalú munkáltatói döntések körét.
- A munkaidő és családi élet (szabadidő) jobb összehangolása érdekében a munkavállalói döntések erősítését a munkaidő szervezésében.
- A különféle foglalkoztatási jogviszonyoknak a munkajog hatálya alá vonását.
- A kiterjesztett ágazati kollektív szerződések szabályrendszerének érvényesítését a foglalkoztatottak teljes körében.

4. A közszolgálati dolgozókra vonatkozó szabályozás harmonizálása

Az elmúlt években az életpálya-modellek és az ágazati szabályozások, valamint az ad-hoc bérintézkedések következtében jelentős különbségek alakultak ki a közszolgálatban dolgozó munkavállalók jogai és kötelezettségei között. Ez tükröződik az eltérő bérrendszerekben és az indokolatlan bérkülönbségekben. A LIGA

Szakszervezetek a közigazgatás, a társadalom és a gazdaság működőképessége szempontjából alapvető kérdésnek tekinti a közszolgálatban dolgozók foglalkoztatási viszonyának rendezését.

Ennek érdekében:

- Meg kell teremteni a hosszútávú foglalkoztatási biztonságot. Erősíteni kell az indokolatlan átszervezésekkel és elbocsájtásokkal szembeni védelmet.
- Össze kell hangolni és átláthatóvá kell tenni az egyes életpálya-modelleket és az ágazati szabályozásokat. Ennek során biztosítani kell, hogy az ágazati sajátosságokkal nem indokolható jövedelmi különbségek megszűnjenek. Ugyanez vonatkozik a foglalkoztatási jogviszonyokat szabályozó törvényekre.

5. A foglalkoztatási viszonyokat szabályozó törvények betartásának biztosítása

A jelenlegi ellenőrzési és szankcionálási gyakorlat nem biztosítja a munkavédelmi, foglalkoztatás-egészségügyi és munkajogi szabályok betartását. Különösen súlyos a helyzet a magyar munkavállalók kétharmadát foglalkoztató kis- és középvállalkozásoknál. Itt a foglalkoztatók a büntetés kockázata nélkül sérthetik meg a foglalkoztatási szabályokat. A LIGA Szakszervezetek a munkavállalók egészségének védelme, valamint kiszolgáltatottságának csökkentése érdekében szükségesnek tartja:

- A munkavédelmi és munkaügyi ellenőrzéseket végző hatóság által foglalkoztatott szakemberek létszámának jelentős bővítését és ezzel együtt az ellenőrzések számának emelését.
- A kis- és középvállalkozásokra vonatkozó megengedőbb eltérő szabályozás megszüntetését.
- A foglalkoztatás-egészségügyi szolgálat munkáltatóktól való függőségének megszüntetését.
- Egy egységes munkavédelmi, foglalkoztatás-egészségügyi és munkaügyi ellenőrzést és szolgáltatást biztosító hatóság létrehozását a szociális partnerek részvételével.

6. Az érdekegyeztetés intézményeinek fejlesztése

Az érdekegyeztetés intézményrendszere jelenleg Magyarországon két komoly hiányossággal küzd. Nincs olyan makroszintű fórum ahol a kormány és szociális partnerek megvitathatnák a munkavállalók teljes körét, valamint a társadalom egészét érintő kérdéseket. Ennek hiányában a politikai döntéshozók nem tudják hasznosítani azokat az információkat, melyekkel a szociális partnerek rendelkeznek, amely a szakpolitikai döntések színvonalának jelentős romlásában mutatkozik meg. A LIGA Szakszervezetek a szociális piacgazdaság alapkövének tekinti a szociális partnerek bevonását a politikai döntéshozatalba. Ennek megvalósítása érdekében szükségesnek tartja

- egy olyan háromoldalú érdekegyeztető fórum létrehozását, ahol lehetőség nyílik a munkavállalókat, a munkáltatókat és a társadalom egészét érintő kérdések megtárgyalására.

Az Ágazati Párbeszéd Bizottságok eddigi működése nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. Megvizsgálva a korábbi aktívabb időszakot megállapítható, hogy az ágazati kollektív szerződések elterjedését, mint kívánatos célt nem sikerült elérni. Ennek oka a lefedettség elégtelen mértéke mellett a munkáltatói oldal felhatalmazásának hiánya volt. Ennek a helyzetnek a legnagyobb kárvallottai a kis- és középvállalkozásoknál dolgozó munkavállalók, ahol a szakszervezetek hiányában nagyon ritka a kollektív szerződés, így az ő védelmük csak a kiterjesztett kollektív szerződéssel lenne javítható. A közszférában elvileg a szakminisztériumok mellett léteznek ágazati érdekegyeztető fórumok, ezek működése azonban nagyon egyenetlen színvonalú. A legtöbb esetben elmondható, hogy a szisztematikus, érdemi egyeztetés nem jellemző. Ezt a képet árnyalja egy kicsit a közoktatásban és az egészségügyben megkötött kollektív szerződések léte. A LIGA Szakszervezetek mind a közszférában, mind a versenyszférában rendkívül fontosnak tartja a kiterjesztett ágazati kollektív szerződések elterjedését. Ennek elősegítése érdekében szükségesnek tartja:

- A versenyszférában a szabályozási és támogatási rendszer átalakításával azoknak az ágazati egyeztetéseknek a fokozott támogatását, ahol a felek a

megfelelő felhatalmazottság birtokában a szerződéskötés szándékával vesznek részt.

- A közszférában a jogi és intézményi feltételek létrehozását minden olyan ágazatban, ahol lehetséges a középfokú kollektív szerződéskötés.

7. A szakszervezetek szerveződésének és működésének elősegítése

Az elmúlt évtizedekben a szakszervezeti mozgalom jelentősen visszaszorult, a szervezettség történelmi mélypontra süllyedt. A munkavállalók többségét foglalkoztató kis- és középvállalkozási szektor gyakorlatilag szakszervezet-mentes övezetnek tekinthető. Az új Polgári Törvénykönyv és a Civil Törvény előírásai miatt szigorodtak a szakszervezetek létrehozásának és működésének feltételei, miközben a szervezkedési szabadság megsértése ellen a gyakorlatban nincsenek hatékony szankciók. Tovább súlyosbítja a helyzetet, hogy az állami, önkormányzati alkalmazottak szakszervezeteinek működését és érdekérvényesítését több szabály, illetve döntés korlátozza. Ilyennek tekinthető a Munka Törvénykönyvének az a diszkriminatív szabályozása, mely nem ad egyenlő jogokat az állami, önkormányzati többségi tulajdonban lévő vállalatok munkavállalóit tömörítő szakszervezeteknek, csorbítva ezzel az érintett munkavállalók egyesülési jogát. Érthetetlen és indokolatlan a fegyveres és rendvédelmi területen a szakszervezeti tagdíj munkáltatói levonásának megszüntetése és a működési feltételek biztosításának rontása, illetve megszüntetése. A LIGA Szakszervezetek a modern demokratikus berendezkedés alapjának tekinti a politikai demokrácia mellett a munkahelyi demokrácia intézményes biztosítását és támogatását. Ennek legfontosabb eszköze a szakszervezeti szerveződés és működés támogatása, mely egyben a munkabéke és a társadalmi béke egyik garanciája is. Ennek érdekében a LIGA Szakszervezetek szükségesnek tartja:

- A szakszervezet-alkítás és működés szabályrendszerének egyszerűsítését, minimálisra szorítva a kötelező előírásokkal a szakszervezetek autonómiájába történő beavatkozásokat.

- Szakszervezetek alakítását, valamint a szakszervezeti működést akadályozókkal szembeni hatékonyabb fellépést és szankcionálást, ide értve a szakszervezeti tisztségviselők elbocsájtás elleni védelmének erősítését is.
- Az állami támogatások odaítélése során a rendezett munkaügyi kapcsolatok kiemelt figyelembevételét.
- Az állami alkalmazottak szakszervezeteit sújtó diszkriminatív szabályozás és gyakorlat megszüntetését. A LIGA Szakszervezetek egyben kezdeményezi, hogy az állam a saját területén mutasson példát a versenyszféra vállalatai számára a szakszervezetek működésének támogatásával.
- Speciális szabályozási és támogatási rendszer kialakítását a kis- és középvállalkozásoknál dolgozók szakszervezeti szerveződésének elősegítésére.

8. A sztrájkjog korlátozásainak megszüntetése

A rendszerváltás egyik fontos eredménye volt az egyesülési- és sztrájkjog megteremtése. A sztrájkjog, miközben a munkavállalók széles rétegeinek biztosította a kollektív fellépés lehetőségét, a közszolgálat területén indokolatlan korlátozásokat is tartalmazott. A sztrájkjog törvény legutóbbi módosítása viszont olyan korlátozásokat vezetett be a sztrájk jogellenességének és az elégséges szolgáltatások biztosításának területén, mely az eddigi tapasztalatok szerint nagymértékben megnehezíti a jogszerű sztrájk szervezését. A helyzet súlyosságát jelzi, hogy az értelmezhetetlen szabályozás miatt a bírósági gyakorlat a halogatásra és döntésselkerülésre épül. Ez jelentős érdeksérelmet okoz a munkavállalók számára és további akadályokat állít ennek a fontos alkotmányos jognak az érvényesülése előtt.

A LIGA Szakszervezetek a munkavállalók sztrájkhoz való alkotmányos jogának helyreállítása, valamint a szakszervezetek érdekérvényesítő képességének javítása érdekében szükségesnek tartja a sztrájkjog újraszabályozását, a következők figyelembevételével:

- Jogellenesnek csak az a sztrájk legyen minősíthető, mely során a sztrájkjog tételesen rögzített szabályainak megsértésére kerül sor.

- Az elégséges szolgáltatások mértékében történő megállapodás hiánya esetén ajánlati kötöttségen alapuló döntőbíráskodás segítségével kell biztosítani a sztrájk megszervezésének lehetőségét.
- A közszolgálati dolgozókra vonatkozó indokolatlan korlátozásokat meg kell szüntetni.

IV. A hatékonyabb érdekérvényesítésért

1. Partnerkapcsolatok fejlesztése a társadalom és a munka világának szervezeteivel

A LIGA Szakszervezetek legfontosabb partnerei a társszakszervezetek, konföderációk, akikkel a céljai megvalósítása érdekében szoros együttműködésre törekszik. A LIGA Szakszervezetek alapértékei között rögzített pártsemlegesség nem jelent politikasemlegességet. A LIGA Szakszervezetek tagszervezetei és azok tagjai képviselőikén túl társadalmi felelősségére alapozva hozzá kíván járulni a magyar munkavállalók és az ország helyzetének javulásához. Ezeket a céljait a politikai térben valósítja meg, ezért alkalmi jelleggel a közös értékeket valló politikai pártokkal a munkavállalók széles körének gazdasági és szociális helyzetét érintő ügyek mentén együttműködik. A LIGA Szakszervezetek a civil társadalom részének tekinti magát és a demokratikus berendezkedés fontos szereplőinek tartja azokat a civil szervezeteket is, amelyek a munka világán kívül működnek. Erre alapozva keresi a kapcsolatot azokkal a közös értékeket valló társadalmi szervezetekkel, melyek céljai egybeesnek a LIGA Szakszervezetek célkitűzéseivel. A LIGA Szakszervezetek az önkéntes alapon szerveződő munkáltatói szövetségeket a szociális piacgazdaság ugyanolyan fontos szereplőinek tekinti, mint a szakszervezeteket. Őket nem ellenségnek, hanem olyan ellenérdekű félnek tekinti, akikkel együtt kíván működni abból a célból, hogy minél több kérdésben sikerüljön a különböző érdekek összehangolása. Erre alapozva:

- a LIGA Szakszervezetek fontosnak tartja, hogy a háromoldalú párbeszéd mellett Magyarországon is erősödjön meg a kétoldalú párbeszéd intézménye, melyre alapozva hatékonyabban befolyásolható a politikai döntéshozatal.

2. A szakszervezetek társadalmi megítélése és a fiatalok megszólítása

A magyar szakszervezeti mozgalom egyik krónikus betegsége a szakszervezetek rendkívül alacsony társadalmi presztízse, ami a taglétszám folyamatos csökkenésének legfőbb oka. További jelentős probléma ugyanakkor a tagság átlagéletkorának folyamatos emelkedése. A szakszervezetek jelentős részének nem sikerült megszólítani a fiatalokat, és ez már középtávon is a mozgalom végét jelentheti. Ezzel együtt a tisztségviselői gárda is előregszik, egyre kevesebben vállalkoznak erre a nehéz feladatra. A LIGA Szakszervezetek a mozgalom jövője szempontjából kulcskérdésnek tekinti a szakszervezetek társadalmi elismertségének javítását és a fiatalok megszólítását. Ennek érdekében:

- Kommunikációjában kiemelt figyelmet fordít azoknak az érdekvédelmi eredményeknek a megismertetésére, amelyek a munkavállalók széles körét érintik.
- Az eddigi tapasztalatokra alapozva kezdeményezően lép fel annak érdekében, hogy a munkavállalói ismeretek és ezen belül a szakszervezetek társadalmi szerepének megismertetése beépüljön a közoktatásba.
- Tagszervezeteivel együttműködve összegyűjti a fiatalok szervezésével kapcsolatos jó gyakorlatokat és beépíti azokat az oktatási rendszerébe.
- Kapcsolatot épít ki az ifjúsági civil szervezetekkel és diák érdekképviselőkkel.
- Kiemelt figyelmet fordít a fiatal szakszervezeti tagok képzésére, oktatására, valamint szakmai programokon való részvételére.

3. Szervezés modellváltással

A LIGA Szakszervezetek megalakulása óta eltelt évtizedekben dinamikusan nőtt a taglétszáma. A növekedés egyik forrását jelentették azok az új, vagy újonnan csatlakozó munkahelyi szervezetek, melyek sokszor a LIGA Szakszervezetek segítségével jöttek létre. Ugyanakkor jelentős taglétszám-növekedést hoztak azok az

ágazati szakszervezetek is, melyek más konföderációtól léptek át. A jelentős erőfeszítések ellenére nem sikerült azonban komoly eredményeket elérni a kis- és középvállalkozások munkavállalóinak szervezése területén. Taglétszámvesztéséget okoz, hogy a munkahelyekre épülő szakszervezeti modell nem képes megtartani a munkahelyet váltó, vagy munkanélkülivé váló tagokat. A hagyományos foglalkoztatási viszonyok visszavonulásával valamint a munkavállalói életpályák széttöredezettségének növekedésével ez a helyzet a jövőben még kritikusabbá válik. A LIGA Szakszervezetek a magyar munkavállalók kiszolgáltatottságának csökkentése és érdekérvényesítő képességének növelése érdekében munkája egyik fókuszpontjának tekinti a taglétszám növelését. Ennek megvalósítása érdekében:

- Kezdeményező módon támogatja a szakszervezettel nem rendelkező vállalatoknál a szakszervezet-alakítást. Ennek során kiemelt figyelmet fordít a jelentősebb zöldmezős beruházásokra is.
- Felkutatja és felajánlja a csatlakozási lehetőséget azoknak a szakszervezeteknek, melyek nem tartoznak konföderációhoz.
- Belső pályázati rendszert dolgoz ki, melyen keresztül támogatja azokat a tagszervezeteit, melyek potenciálisan képesek jelentős taglétszámnövelésre.
- Megkezdi az egyéni tagságon alapuló szakszervezeti működési modell kidolgozását.

4. A nemzetközi kapcsolatrendszer aktív használása

A LIGA Szakszervezetek megalakulása óta aktív nemzetközi kapcsolatrendszert működtet. Tagja a Nemzetközi és az Európai Szakszervezeti Szövetségnek, valamint részt vesz a V4-ek szakszervezeti együttműködésében is. Képviselője van az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságban és aktív részese az ILO jogalkotói tevékenységének. Kétoldalú partnerkapcsolatai segítségével több nemzetközi projektben vett részt az elmúlt években. Ugyanakkor hiányosságként jelentkezik, hogy eddig nem sikerült megfelelően kihasználni az Európai Szakszervezeti Szövetség nyújtotta lehetőségeket. A LIGA Szakszervezetek a nemzetközi szakszervezeti szolidaritás, a szakmai tapasztalatcsere, és az európai jogalkotásban

való részvétel szempontjából fontosnak tartja a nemzetközi kapcsolatrendszerének fejlesztését. Ennek során elsősorban az alábbiakra fordít fokozott figyelmet:

- Aktívan részt kíván venni az Európai Szakszervezeti Szövetség keretein belül az Európai Unió szociális-munkaügyi jogalkotási tevékenységében, különös tekintettel az Európai Szociális Pillérrrel kapcsolatos tevékenységekre.
- Hagyományos kétoldalú partnerkapcsolatainak fenntartása mellett a szomszédos országok és a V4-ek szakszervezeteivel erősíti együttműködését.
- Keresi annak lehetőségét, hogy minél több olyan nemzetközi projektben tudjon részt venni, melyek segítenek céljai megvalósításában és tagszervezetei támogatásában.

5. Tudásátadás és a szervezeti kohézió fejlesztése a szakszervezeti oktatás segítségével

A szakszervezetek ereje a közös fellépésen, a szolidaritáson alapul. Ez azonban önmagában kevés, ha a szakszervezeti tisztségviselők nem rendelkeznek azokkal az ismeretekkel, melyek segítségével megfelelő tárgyalópartnerei lehetnek a munkáltatóknak. A munkáltató általában megfelelő szakapparátussal rendelkezik, ezért elengedhetetlen, hogy a szakszervezeti tisztségviselők folyamatos képzéssel tartsanak lépést a feltételrendszer változásaival. A LIGA Szakszervezetek emiatt megalakulása óta kiemelt figyelmet fordít a szakszervezeti oktatásra, aminek a szolidaritás és közösségépítés szempontjából is kiemelt jelentősége van. Az eddigi alapfokú és középfokú képzési forma nagyrészt betöltötte ezeket a funkciókat, azonban az anyagi forrásoktól függő ciklikussága miatt nem volt kellően hatékony. A LIGA Szakszervezetek a tisztségviselők felkészültségének folyamatos fejlesztése, valamint a szakszervezeti szolidaritás és összetartozás erősítése érdekében egyik legfontosabb feladatának tekinti képzési rendszerének fejlesztését. Ennek megvalósítása érdekében:

- Törekszik arra, hogy saját erőforrásaira és külső támogatásokra alapozva folyamatosan működtesse az alapfokú és középfokú oktatási rendszerét.

- Olyan távoktatási anyagot dolgoz ki (elsősorban a középfokú oktatás számára), mely lehetővé teszi azoknak a tisztségviselőknek a képzésébe való bevonását is, akik nem rendelkeznek kellő szabadidővel.
- Jelentősebb jogszabályváltozásokhoz, illetve a tagszervezeti igényekhez igazodva tematikus képzéseket szervez.
- Tagszervezeteivel együttműködve megkezdi egy tisztségviselői utánpótlás program kidolgozását.

6. A belső nyilvánosság magasabb szintre emelése

A LIGA Szakszervezetek demokratikus működésének egyik alapköve a megfelelő információk biztosítása a tagszervezetek számára annak érdekében, hogy azok érdemben részt tudjanak venni a testületi döntéshozatalban. A tagszervezetek képviselőinek eddig is lehetőségük volt hozzáférni az információkhoz, de ezzel viszonylag kevesen éltek. Ennek a helyzetnek a megváltoztatása érdekében az utóbbi időben a LIGA Szakszervezetek új eszközökkel (hírlevél, mobiltelefonos applikáció, tájékoztató rendezvények, „Nyitott Ház” program, stb.) élt. A tapasztalatok szerint ez nem csak a tisztségviselők informáltságát javította, hanem növelte a szervezeti összetartozás érzését is.

A LIGA Szakszervezetek a belső döntéshozatali mechanizmusban való részvétel elősegítése és a szervezeti együttműködés javítása érdekében rendkívül fontosnak tartja a belső nyilvánosság magasabb szintre emelését. Ennek érdekében:

- Az eddigi pozitív tapasztalatokra alapozva oktatási programját és a Nyitott Ház rendezvényeit összehangolt rendszerként működteti.
- Tájékoztató információs munkájában aktívan használja a modern elektronikus eszközöket, beleértve a közösségi médiát is.

7. A szolgáltatások, és tagsági kedvezményrendszer továbbfejlesztése

A LIGA Szakszervezetek érdekvédelmi tevékenységének elsődlegessége mellett fontosnak tartja azon szolgáltatások fejlesztését, amelyek vásárlási és egyéb kedvezményeket biztosítanak tagszervezeteihez tartozó munkavállalók számára. Ezt a célt szolgálta a fogyasztóvédelmi szervezetekkel, valamint az üzleti szolgáltatókkal való együttműködés kialakítása. Ezen a területen jelentős előrelépés történt (pénzügyi portál, tagkártyára épülő szolgáltatáscsomag) az utóbbi években. A cél érdekében a LIGA Szakszervezetek továbbra is:

- Folyamatosan fejleszti és aktualizálja a tagkártya alapját jelentő nyilvántartási rendszerét.
- Újabb szolgáltatások, kedvezmények felkutatásával és a rendszerbe történő bevonásával teszi még vonzóbbá a LIGA családhoz való tartozást.